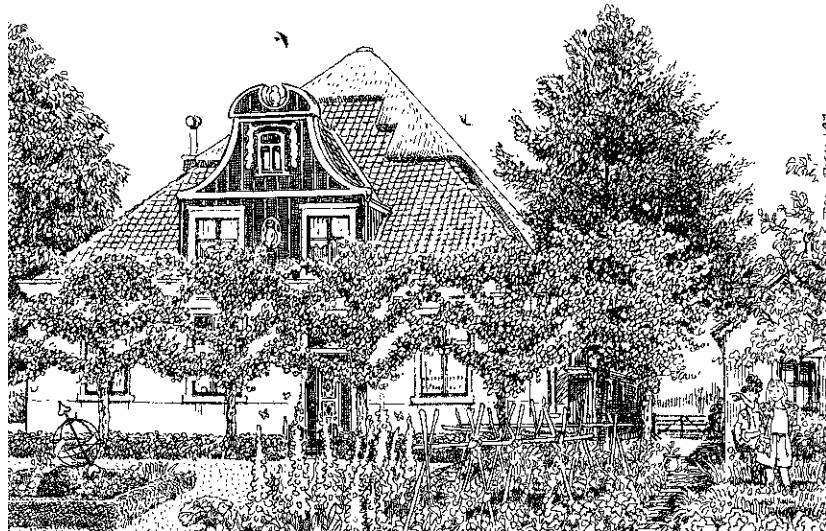

Gebouwen

Op een boerenerf staan een woonhuis, een stal en een of meer schuren. Elke landstreek in Nederland heeft boerderijen met eigen kenmerken. Zo zijn er herenboerderijen in Groningen, stolpboerderijen in Friesland, kop-hals-romp boerderijen in West-Nederland en gesloten hoeven in Limburg. Ondanks deze verschillen maken vaak dezelfde diersoorten gebruik van de gebouwen op de boerenerven. Voorbeelden zijn kerkuil, boerenzwaluw en witte kwikstaart.

Boerenerf

Doelstellingen

- nestplaats voor vogels, marters en (vloer)muizen
- overwinteringsplek voor vleermuizen en andere zoogdieren en voor insecten
- behoud van karakteristieke bebouwing in een bepaalde streek
- woonplek voor gezin, huisvesting voor vee en opslag voor materialen en producten

Winst voor de natuur

Goed onderhouden en regiospecifieke bebouwing staat fraai in het landschap. Bovendien kunnen in boerderijen kenmerkende diersoorten voorkomen. In grup- en ligboxenstallen, in hooibergen en in schuren vinden boerenzwaluwen vaak een nestplaats. Aan de buitenkant, onder overstekende daklijsten, nestelen dikwijls huiszwaluwen. Gierzwaluwen kruipen door spleten tussen de dakpannen en kieren tussen muur en dakbeschot om een nest te maken. Kerkuilen broeden bij voorkeur in nestkasten in stallen en schuren op boerenerven. De bunzing maakt graag gebruik van een houtstapel in de schuur om te rusten. Vleermuizen verblijven 's zomers overdag en 's winters tijdens de winterslaap in spouwmuren of achter raamluiken.

Marinus de Vries, melkveehouder in Stolwijk (ZH) heeft al tientallen jaren ongeveer dertig gierzwaluwen onder de dakpannen op zijn bedrijf: *“Gierzwaluwen zijn héél honkvast, dus zo lang als ik hier woon komen ze al onder de Oudhollandse dakpannen nestelen. Ze hebben kieren nodig en een vrije val om weg te kunnen vliegen. Dus bomen vlak naast de stal zijn niet gewenst. Ik vind het mooie vogels en als ik eens nieuw ga bouwen, wil ik zeker speciale dakpannen op het dak leggen om ervoor te zorgen dat ze hier kunnen blijven nestelen.”*

Mogelijkheden voor natuur in en bij gebouwen

Gebouwen kunnen schuil- en nestgelegenheid bieden aan allerlei dieren. Diverse soorten planten groeien op of langs de muren van gebouwen.

- **Help vogels aan een verblijf- of nestplaats**

U helpt vogels door gebouwen toegankelijk te houden of te maken en door nestplekken vrij te houden of aan te bieden. U doet vogels ook een plezier als er bouw materiaal voor nesten aanwezig is. Houd nissen en andere holten en gaten in muren zoveel mogelijk open. Het is zinvol de toegankelijkheid te vergroten door op geschikte plaatsen een raam, luik of deur open of op een kier te laten staan. Hang waar mogelijk een nestkast op. Zorg voor aanhechtingsplekken voor nesten en de beschikbaarheid van nestmateriaal en voedsel. Zie hoofdstuk 4 voor informatie over kerkuil, steenuil, boerenzwaluw, huiszwaluw en ooievaar.

- **Bied zoogdieren een verblijfplaats**

Zoogdieren helpt u door hen een, liefst rustige, verblijfplaats aan te bieden. Zie hoofdstuk 4 voor informatie over marterachtigen, muizen en vleermuizen.

- **Behoud en maak groeiplaatsen voor muurplanten**

Muurplanten, zoals de muurleeuwenbek, zijn er bij gebaat als u bij het herstel van een oude muur of het maken van een nieuwe zachte (kalk)specie gebruikt in plaats van hard cement. Denk er wel aan dat zulke muren eerder onderhoud nodig hebben dan muren die met gangbaar cement zijn gemetseld. U zult af en toe de voegen moeten bijwerken. Plant, vooral langs muren in de volle zon, zo mogelijk ook muurbedekkers. Klimop, kamperfoelie en clematis bieden insecten voedsel en vogels nestgelegenheid.

- **Houd een rieten dak in stand of herstel dit**

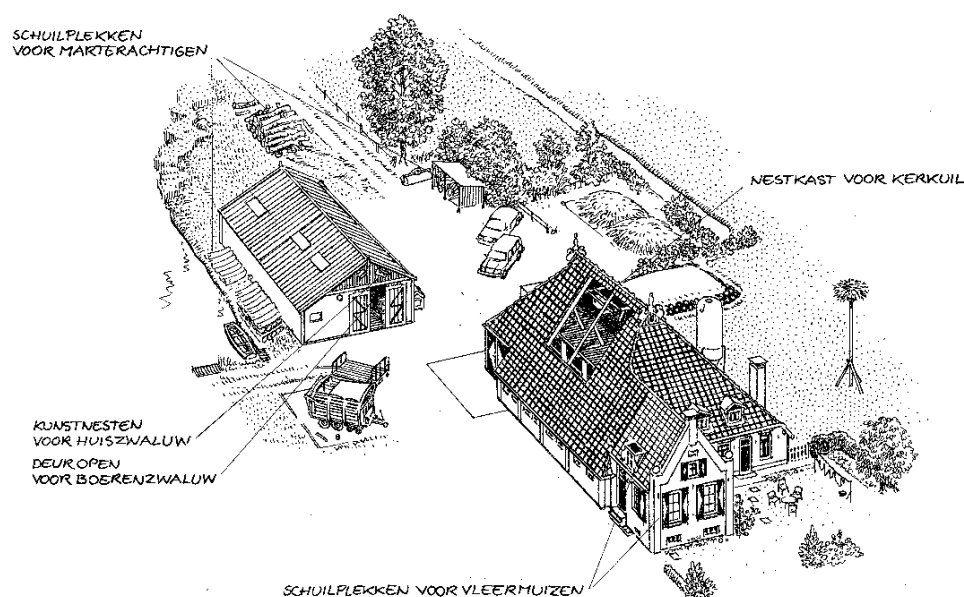
Boerderijen met rieten daken ogen vaak zeer fraai. Zorg daarom voor onderhoud of herstel van deze daken.

- **Richt een opslagplaats natuurgericht in**

Houd een onverharde opslagplaats zo mogelijk in stand. Deze biedt meer mogelijkheden voor dieren en planten dan een verharde. Door in een hoek te zorgen voor een modderige plek kunt u zwaluwen in droge voorjaren aan nestmateriaal helpen. Plaats zo mogelijk een marterkast of leg een steenhoop of houtstapel aan.

Arbeid en financiering

De natuurmaatregelen in en rond gebouwen kosten meestal slechts een beperkte hoeveelheid tijd. Er bestaan dan ook geen regelingen voor. Nestkasten en ander materiaal kunt u vaak zelf maken of hiervoor de hulp krijgen van een lokale natuurwerkgroep. Voor rieten daken bestaan in Gelderland en Drenthe subsidieregelingen. Informeer hiernaar bij uw adviseur.

Leefplekken voor vogels en zoogdieren in gebouwen